

razrast in upad Swannove ljubezni do Odette de Grécy, ali pa omotično dišeče glogove grme, ko vdihuje njihov »nevidni, nesprenljivi vonj«, ali konec koncev skrivnostno tišino ob rečici Vivonni z njenimi lokvanji, ki »cveto sredi neba« in »svetlo, živo sinjino« njenih voda, ki vlečejo »na vijoličasto« in ga spominjajo »na stekleninasto prevleko japonskih umetnih izdelkov«, da o Combrayu ne rčemo nobene, saj mu njegovo »ime ni pomenilo samo nekdanje mestece«, ampak tudi »neko čisto drugačno naselje, katerega neumljivo, prastaro, pod zlatičami skrito lice je privlačevalo« njegovo domišljijo. Da, same analogije in podobe, preproste in razčlenjene, stisnjene in na široko razprte, razpredene, z enim ali več pomeni, ki merijo navzven ali navznoter, vse to daje romanu poleg zunanje še posebno notranjo vsebino, stopnjuje njegov čar in večja njegovo privlačnost.

Bogomil
Fatur

Govorim poezijo

BOGOMIL FATUR (roj. 28. 10. 1914, Prem na Notranjskem). Pesnik, esejist, kritik in prevajalec. Študiral slavistiko, romanistiko in umetnostno zgodovino na univerzi v Ljubljani. Diploma filozofske fakultete (slavistika) v Ljubljani. Po diplomski študij svetovne literature v Pragi in umetnostne zgodovine v Firenzah. Profesor za zgodovino književnosti. Predaval zgodovino slovenske in svetovne literature na

Akademiji za igralsko umetnost v Ljubljani. Pozneje vodja službe za znanstveno dokumentacijo na raziskovalnem inštitutu v Ljubljani.

Izdal pesniško zbirko *KNJIGA LIRIKE* pri Slovenskem knjižnem zavodu 1947. Večje število pesmi objavljeno v predvojni in povojni *Sodobnosti* in drugih literarnih revijah. Nekatere prevedene v italijanščino, češčino in srbohrvaščino.

Knjiga *OSEBNOSTI — DELA — IDEJE* pri založbi Obzorja 1967. V pripravi knjiga razprav in študij *OD BALZACA DO CAMUSA*.

Obsežno prevajalsko delo: blizu 40 knjižnih prevodov iz francoščine, nemščine, italijanščine, češčine in srbohrvaščine, med njimi Burckhardt, Hazard, Pirenne, Gide, Maurois, Momigliano in Vojni spomini Charlesa de Gaulla.

S pričujočim izborom pesmi se pesnik oglašja po dolgem premoru.

MOLITEV ZA PTICE

v začetku
so bile ptice

na poljih
po mladih njivah
v trepetajočem zraku
pod plamenečim nebom
pobliskovale so
njihove peroti

eksplozija zvokov
škrjančkova pesem

lastovice
praznik pod našimi krovi

potem
je prišlo mesto
in pogazilo polja
z žvepleni strupi

z omahujočimi perutmi
so se razbežale ptice

o groza pokola o beda civilizacije
grob bisernih grl
pošastna podoba smrti

gospod bog v nebesih
ti ki si jih ustvaril in rekel
ptice naj letajo nad zemljo pod nebesnim oblokom
ptice naj se množijo

stôri tako
usliši nas
naj se vrnejo ptice

NOKTURNO

zvezda kasiopeje
na mrzlem nebu gori
duh koder hoče veje
v neizmernem vsemirju zanj meje
ni

v stolpu slonokoščenem
ob robu neizrekljivega stojim
oblivajo me bele pene
bolesti in bridkih rim

o grozljivi nokturno
izpraševanje opolnoči opomin
pesem josipa murna
sije iz črnih globin

*tihi polunočni čas
trepetanje zvezd v višavi
glas vpijočega v puščavi
trs samotni to sem jaz*

ura polnočne môre
ko se utrne utrip
v poslednji kardiogram

o groza biti kot kip
sódome in gomore
biti nem in sam

nebo in morje brez meje
živosrebrn je val
zgoraj kasiopeje
sije hladni kristal

ah potoniti kakor sirena
na dno tega mórja na dno solzá
da se potegne biserna pena
od obzorja do nebá.

ah ugasniti kot zvezda ki pada
bajni utrinek je zažarel
blodna himera edina nada
biti na valu srebrn odsev

PRIZORIŠČE SMRTI

1

popolnoma nam je neznano ničesar ne vemo
o poslednjem koraku
o reki
brez vrnitve
o času
ki ponikne
o zadnjem kardiogramu
srca

v trenutku
 ko človek spozna resnico o smrti
 če je v stanju da jo more spoznati
 nima več prav nobenega nagiba
 da bi jo ponesel svojim bližnjim
 da bi jo sporočil tistim
 ki so ostali za njim
 ki so ostali za njim
 v preddverju smrti

podrti so vsi mostovi

PRIZORIŠČE SMRTI

2

pradavna modrost
 tibetanska
 knjiga o smrti
 o videnju smrti
 pripoveduje
 o silni svetlobi
 ki jo zagleda
 umirajoči
 ko mu dihanje
 prestane
 in se življenjska sila
 umakne
 v poslednjo globino
 v zadnji obstajajoči center
 živega

in tedaj
 videc doživi
 silno vseprešinjajočo
 svetlobo
 rojstvo svetlobe

nič več ni življenja
 niti ni smrti
 vse je nespremenljiva
 plameneča luč

PRIZORIŠČE SMRTI

ljudje
 3 ki so jih po klinični smrti
 spet vrnili v življenje
 tudi poročajo
 da so videli svetlobo
 ki se je širila in večala
 in bila silnejša od sonca
 katerega se je človek vekomaj bal
 in ki človeka vekomaj
 privlači

to nedopovedljivo nedoumljivo žarenje so občutili
 ne da bi se zavedali
 lastnega jaza

in še to poročajo
 da je bila vrnitev v življenje
 boleča
 nemara so se v trenutku
 ko bi morali prestopiti prag
 brezčasnosti
 sprostile nezaslišane
 energije živega
 in se razodele kot neskončna
 blažena luč

vendar
 ali se niso zmotili
 ko menijo
 da so srečali svetlobo
 na svoji poti v smrt

ali ni bila
 tudi tista svetloba
 ki so jo videli
 svetlejšo od sonca
 ko so se vračali iz popolne mračine
 in jih je bridko obleščala
 ali ni bila tudi tista svetloba
 tako kot helios
 luč zemeljskega sveta

PRIZORIŠČE SMRTI

4

ne jokajte
ne govorite glasno
ob postelji umirajočega

ta prastara raba
zakon pri tibetancih in brahmanih
nemara ni zgolj dejanje
spoštljivosti

mrtev je so govorili
ne nisem mrtev samo srca več ne čutim
moje srce je prenehalo biti

mrtev je so govorili
ne nisem mrtev slišim vas
slišim vas vse okoli sebe
očeta in otroka in najbolj tebe
ljubljeni moja
neki prst je pridvignil mojo veko

mrtev je
ne saj ne morem biti mrtev
čutim kapljico tvoje solze
ko pada na rožo mojega lica
kot slana

ne nisem mrtev
ampak nemočni kriki neizpolnljivi gibi
usihajo v meni kot dež v puščavi
mojega klicanja moji dragi
več ne zaznavate

jaz pa še nisem mrtev

kje so aparati
ki bi elektroencefalografsko
registrirali
funkcijo človeškega mozga
po klinični smrti

mrtev je
so rekli
ko se zrcalo
pred licem umirajočega ni več orosilo

mrtev je

vendarle
ničesar ne vemo o odhajanju na ono stran
 je zapisal
 rainer maria rilke

zato ne jokajte
 ne govorite glasno
 pred posteljo umirajočega
 pred obličjem smrti

PRIZORIŠČE SMRTI

5 bližnji
 ki se odpravljate v pokrajino na oni strani
 nemara ste že pretrudni za jok
 nemara bi že morali spati

torej naj umolkne
 skovikanje sov
 in regljanje žab
 in plahutanje netopirjev po nočnem nebu

in ko pride jutro
 naj medleče sonce ne zmoti vaših vek
 naj sapica od obzorja ne pregane vaših trepalnic
 naj vas nihče ne prebudi
 iz počivajočega spanca ki ga varuje ponižnost
 rušnate strehe

nemara vam bo v uteho
 če boste v sanjah poslušali petje čričkov
 ki se skrivajo v zemlji
 in gledali hrepeneče korenine trav
 ki iščejo vodo

nemara vam bodo te podobe ti zvoki
 slajši od človeškega glasu ki je muka prekletstva
 in je ostal za vami
 kot šumenje bolečine

vi pa zaprite globoke trepalnice
 spite zaspite

z mehko rokó
 vas bo pokrila
 mati zemlja
 s svojim prahom
 s svojim pepelom
 s svojo ljubeznijo